



Publikacja przygotowana na zlecenie Collegium Civitas w ramach projektu PASSION, międzynarodowego partnerstwa akademickiego dla zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.

Małymi kroczkami każdy z nas*

O postawach i zachowaniach prośrodowiskowych

* Ten i wszystkie inne cytaty w publikacji pochodzą z raportu Kantar Public dla Collegium Civitas „Badanie jakościowe PEB” (listopad 2021), realizowanego w ramach projektu PASSION.



1 Wstęp

2 Nasze relacje
ze środowiskiem

3 Co (i skąd) wiemy
o środowisku?

4 Środowisko a nasze
postawy, zachowania,
dylematy

5 Na co jesteśmy gotowi,
by chronić środowisko?

6 Aktywizm prośrodowiskowy
na co dzień

7 Co możemy (z)robić?

8 O projekcie
PASSION



Staramy się dbać o środowisko naturalne. Segregujemy śmieci, zamieniamy samochód na rower, ograniczamy jedzenie mięsa, kupujemy żywność ekologiczną. Jak powszechne są to zachowania? Co nas do nich skłania? Kiedy i dlaczego sprawiają nam trudność? Jaką rolę odgrywają nasze wartości i wiedza o środowisku?

Coraz więcej wiemy o stanie środowiska. A skąd czerpiemy tę wiedzę? Jakie są nasze źródła informacji? O jakich problemach jesteśmy najlepiej poinformowani?

Chcemy poprawy stanu środowiska. W jakiej mierze odczuwamy tu osobistą odpowiedzialność? Jakie działania podejmujemy? Jak oceniamy zaangażowanie władz, organizacji i instytucji? Czy staramy się na nie wpływać?

Takie pytania postawiliśmy sobie, realizując badania latem 2020 roku w pięciu krajach: Grecji, Polsce, Portugalii, Szwecji i Wielkiej Brytanii. W każdym z nich zbadaliśmy metodą CAWI (Computer-Assisted Web Interview) grupę 500 osób w wieku 18–45 lat.

Dodatkowo, jesienią 2021 roku w Polsce zrealizowaliśmy badania jakościowe (fokusy w 8 grupach), aby lepiej zrozumieć, co wpływa na zachowania prośrodowiskowe i ich postrzeganie.

Wszystkie cytaty w naszej publikacji pochodzą z raportu przygotowanego przez Kantar Public „Badanie jakościowe PEB”.





2 Nasze relacje ze środowiskiem

*Ludzkość się rozgościła jakby
była panem całego świata.*





Środowisko to...

”



Jak wyjadę na Kaszuby, jezioro rano, domek, ptaszki, natura i mniej samochodów. Fauna i flora, człowiek nie zdążył jeszcze łap wsadzić.

”



Dla mnie to takie piękno tego świata, to co mam za oknem, gdzie deptam, świat wkoło mnie. Moje otoczenie, sąsiedzi, znajomi, tam gdzie się urodziłam i wychowałam, gdzie znam lasy i rzekę.

”



Wszystko co nas otacza. My jesteśmy częścią i elementem. Las, woda, ziemia, powietrze, flora i fauna, to co nie jest stworzone przez człowieka. Wszystko co zostało stworzone przez naturę, a nie człowieka.

Badanie jakościowe w Polsce wyłoniło trzy różne definicje środowiska naturalnego:

- jako ładnej pocztówki z wakacji,
- jako świata najbliższego, w którym rozwijają się relacje międzyludzkie,
- jako systemu podtrzymującego życie.

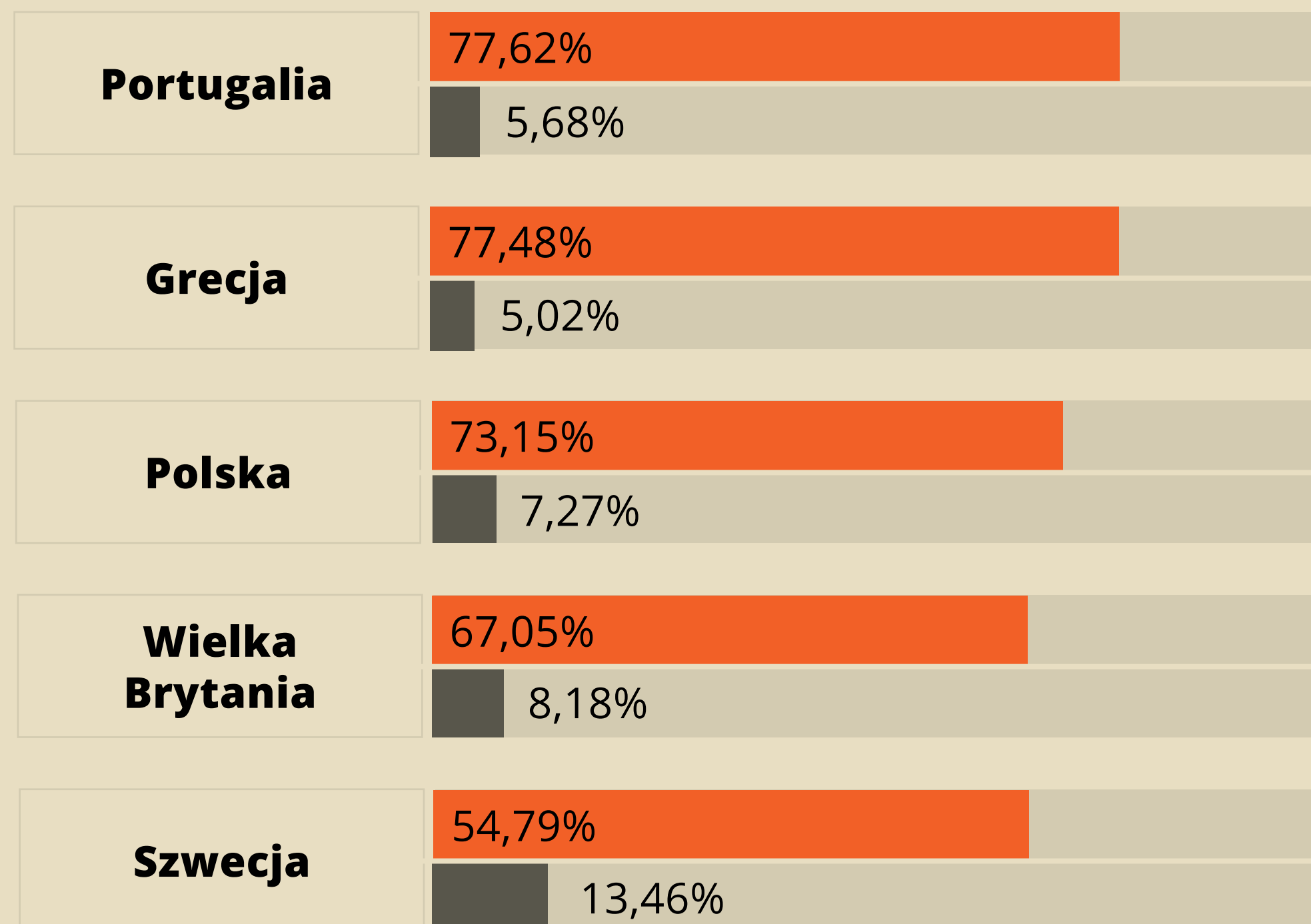
Dominująca jest definicja „pocztówkowa”, czyli postrzeganie środowiska naturalnego jako świata nienaruszonej przyrody, nietkniętej działalnością człowieka, idealnej i oderwanej od codziennego życia. Nie jesteśmy integralną częścią natury, lecz „turystami”, którzy doceniają przyrodę okazjonalnie („od święta”).



Środowisko naturalne jest zdegradowane

Osoby biorące udział w badaniu ilościowym w pięciu krajach zostały zapytane, na ile zgadzają się z poniższymi stwierdzeniami:

Jeśli nic się nie zmieni, wkrótce doświadczymy poważnej katastrofy ekologicznej.



■ zgadzam się i zdecydowanie się zgadzam
■ nie zgadzam się i zdecydowanie się nie zgadzam

Znaczna większość respondentów jest silnie przekonana o bardzo złym stanie środowiska naturalnego („jest zdegradowane”) oraz destrukcyjnym wpływie działalności człowieka na środowisko („zbyt mocna eksploatacja”).

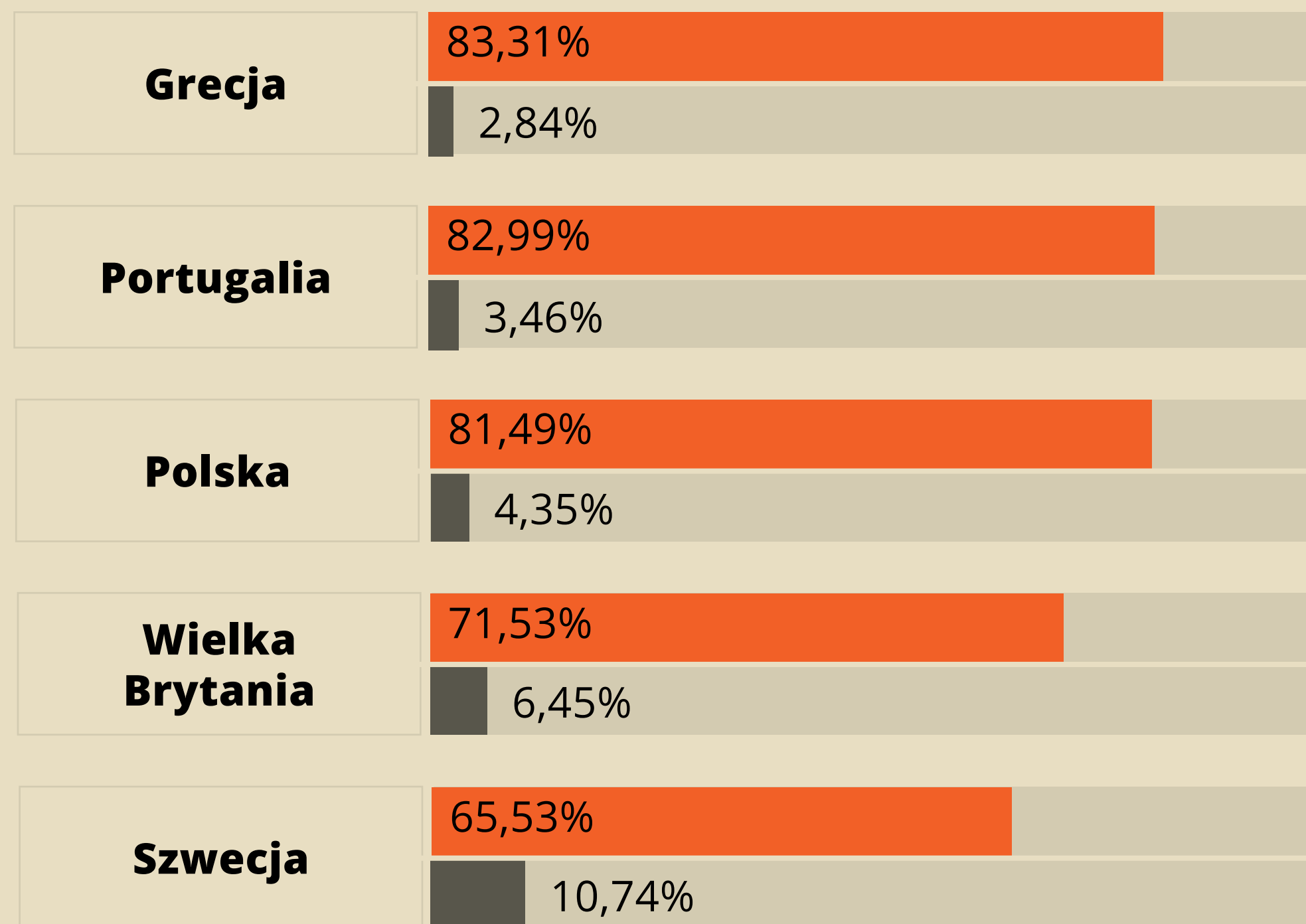
Opinie te są bardzo podobne we wszystkich pięciu krajach – co ciekawe, w badanej próbie Polska reprezentuje wysoką świadomość problemów związanych ze zmianami klimatycznymi.





Środowisko naturalne jest zdegradowane

Ludzie zbyt mocno eksploatują środowisko naturalne.



■ zgadzam się i zdecydowanie się zgadzam
■ nie zgadzam się i zdecydowanie się nie zgadzam



”

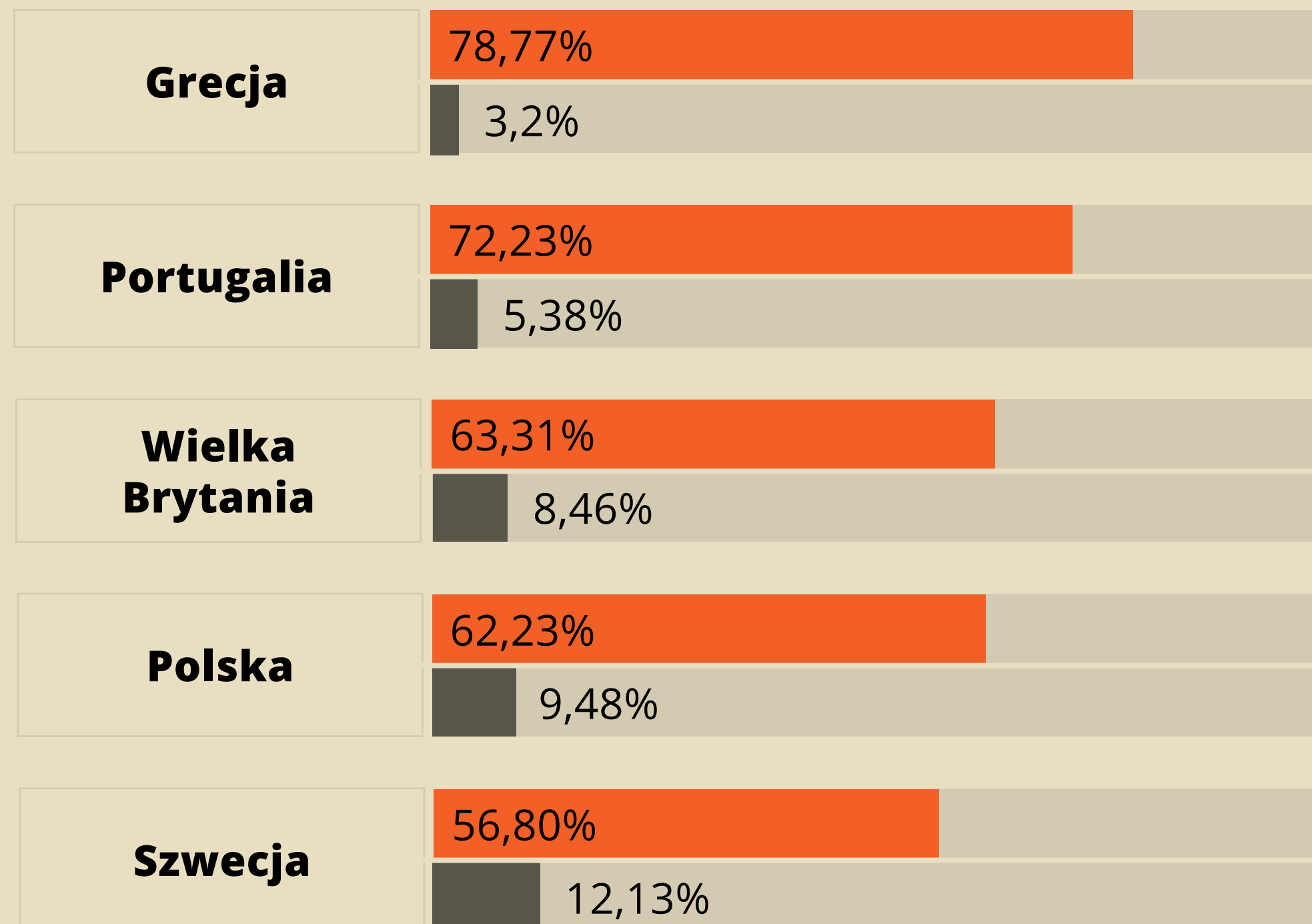
Za dużo spalin, za duża emisja, palimy śmieci, jest dużo fabryk, które emitują CO2 za dużo, brak segregacji śmieci, za duży konsumpcjonizm, za dużo kupujemy (...).



Moje relacje ze środowiskiem

Osoby biorące udział w badaniu ilościowym zostały zapytane, jak traktują środowisko naturalne i swoje w nim miejsce.

Myślę o świecie naturalnym jako o społeczności, do której należę.



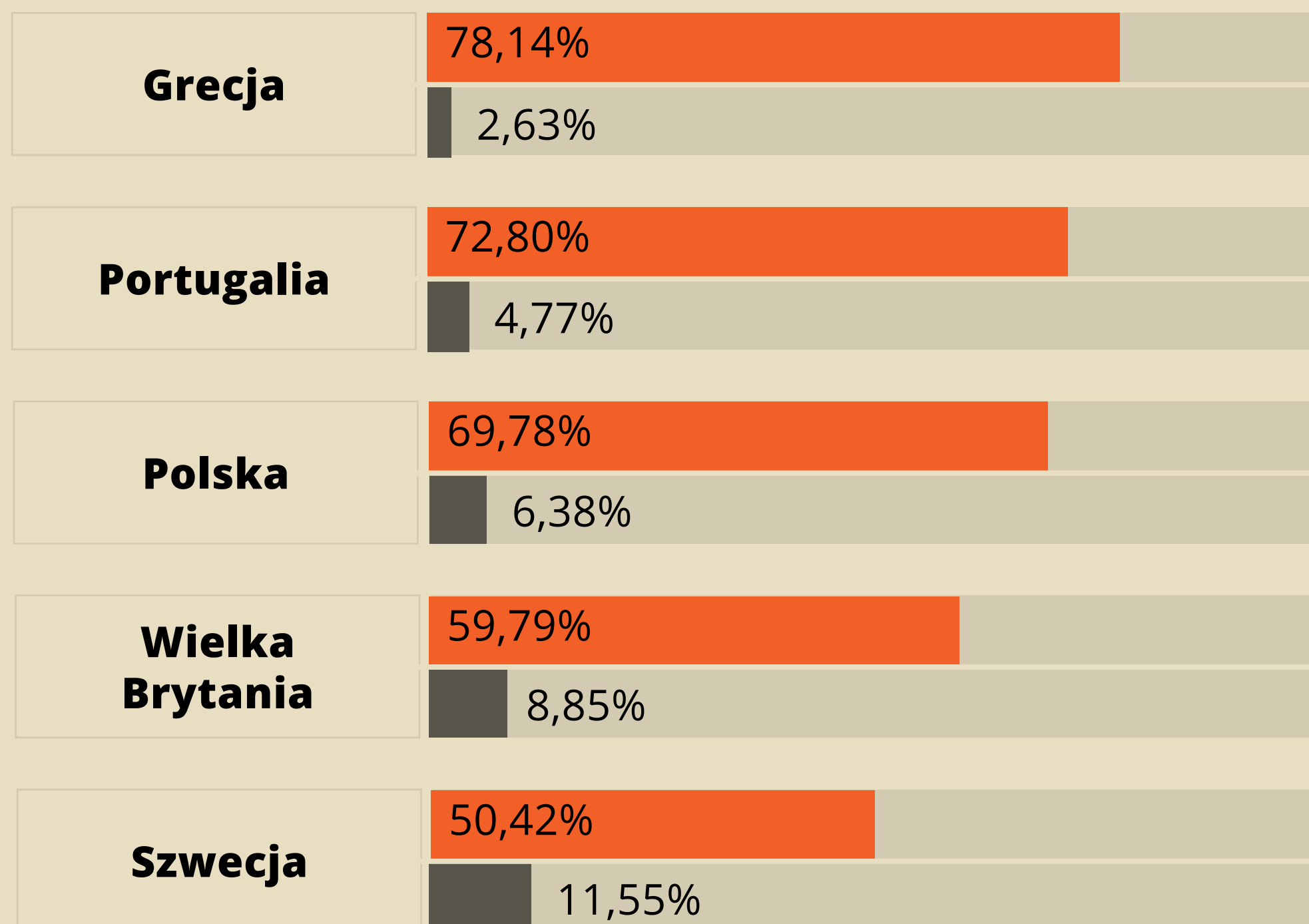
■ zgadzam się i zdecydowanie się zgadzam
■ nie zgadzam się i zdecydowanie się nie zgadzam





Moje relacje ze środowiskiem

Mam głębokie zrozumienie tego, jak moje działania wpływają na świat przyrody.



■ zgadzam się i zdecydowanie się zgadzam
■ nie zgadzam się i zdecydowanie się nie zgadzam

Wyniki pokazują, że badani z Grecji i Portugalii w największym stopniu deklarują związek z przyrodą i rozumienie swojego wpływu na nią – jest to spójne z deklaracjami dotyczącymi świadomości wpływu człowieka na środowisko. Te dwa kraje mają najdłuższy okres oddziaływania cywilizacyjnego człowieka i największy stopień przekształcania środowiska naturalnego w czasie.

Z kolei osoby ze Szwecji i Wielkiej Brytanii w mniejszym stopniu czują się integralną częścią środowiska naturalnego. Te różnice w wynikach mogą być też pochodną różnicy w poziomie wykształcenia respondentów w poszczególnych krajach. W Grecji, Polsce i Portugalii 50–60% badanych miało wykształcenie wyższe, natomiast w Wielkiej Brytanii i Szwecji odpowiednio 44% i 32%.



3 Co (i skąd) wiemy o środowisku naturalnym?

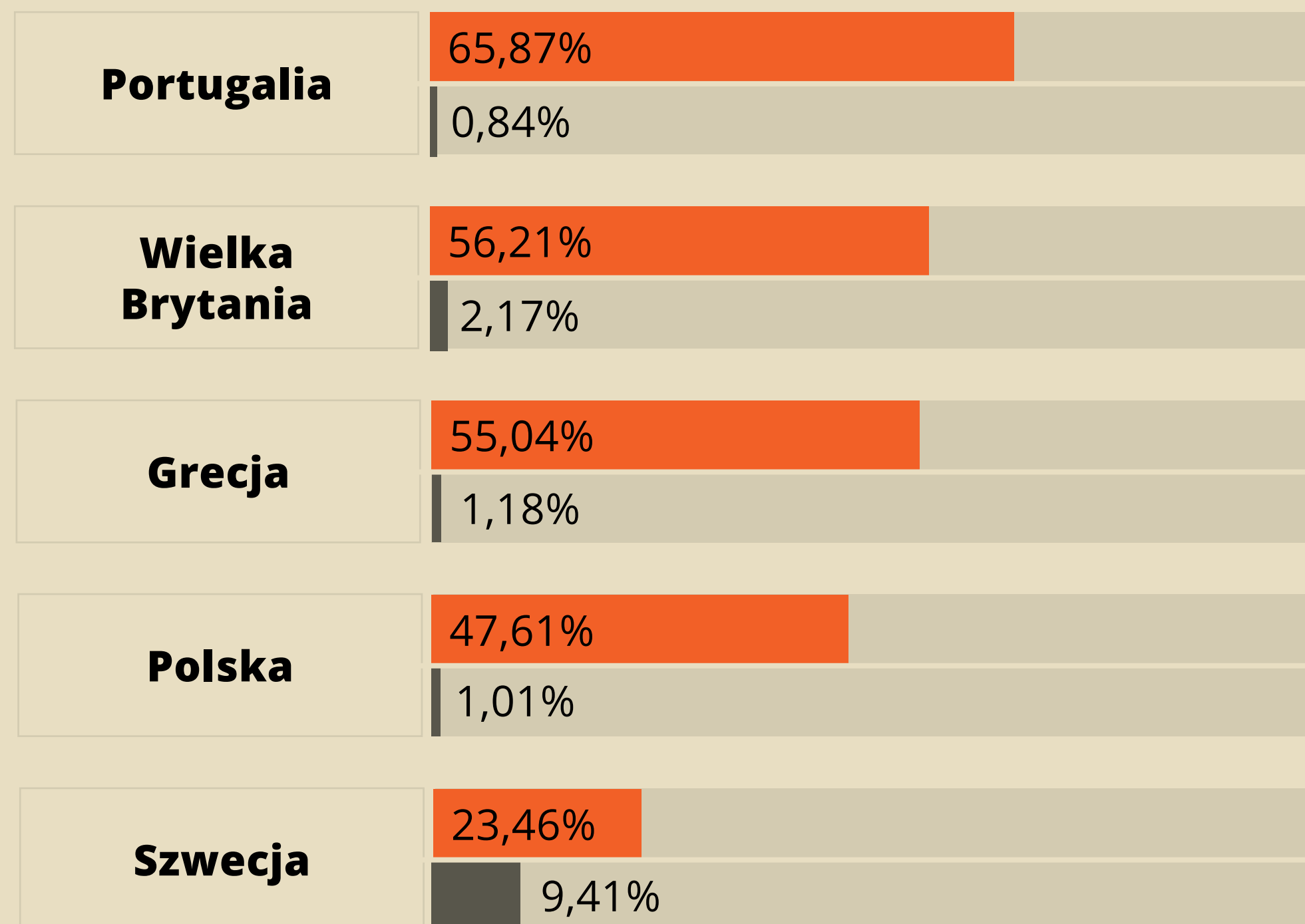
Jesteśmy informowani w mediach, w internecie. Mówi się, co jest ekologiczne.





Informacje o środowisku

Jak dobrze jesteśmy poinformowani?

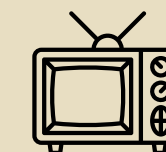


■ bardzo dobrze ■ w ogóle

Z jakich źródeł czerpiemy informacje?



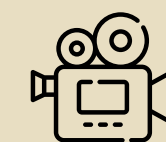
media społecznościowe



radio i telewizja



rozmowy z rodziną
i przyjaciółmi



filmy dokumentalne i programy
edukacyjne w radiu i telewizji

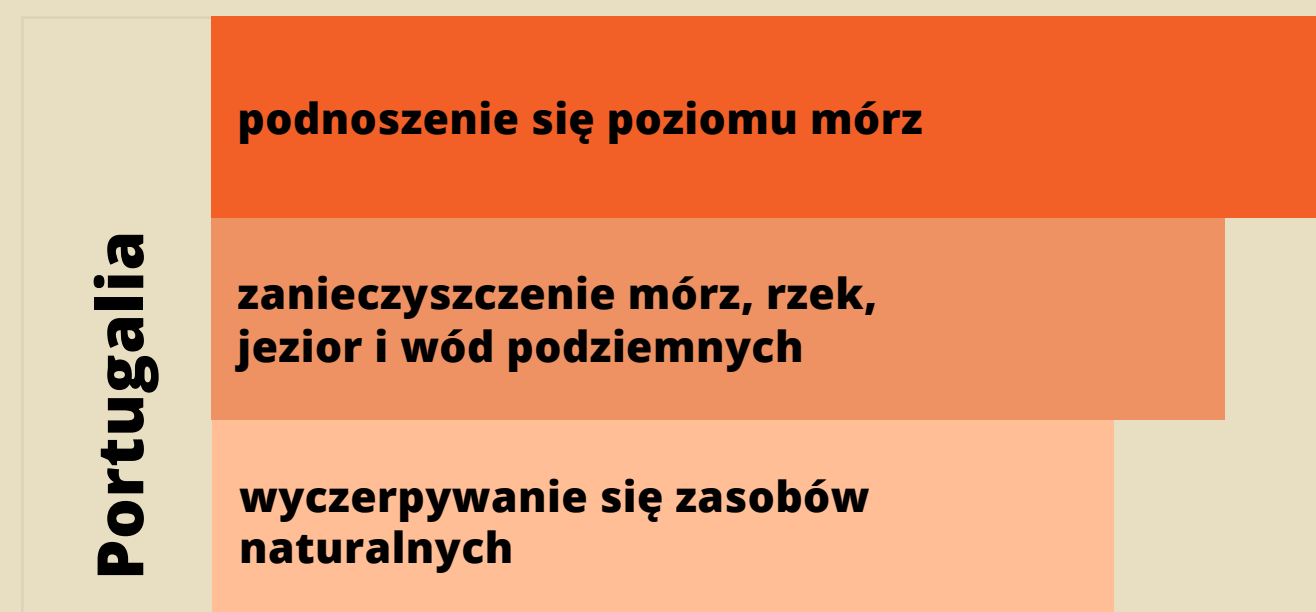
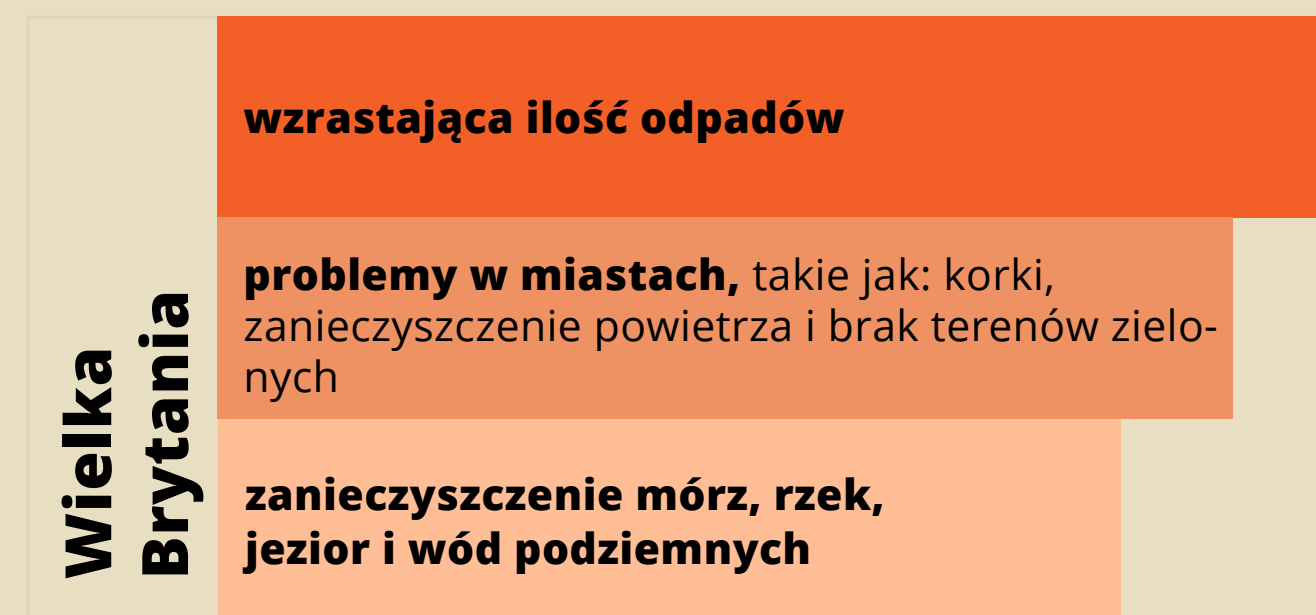
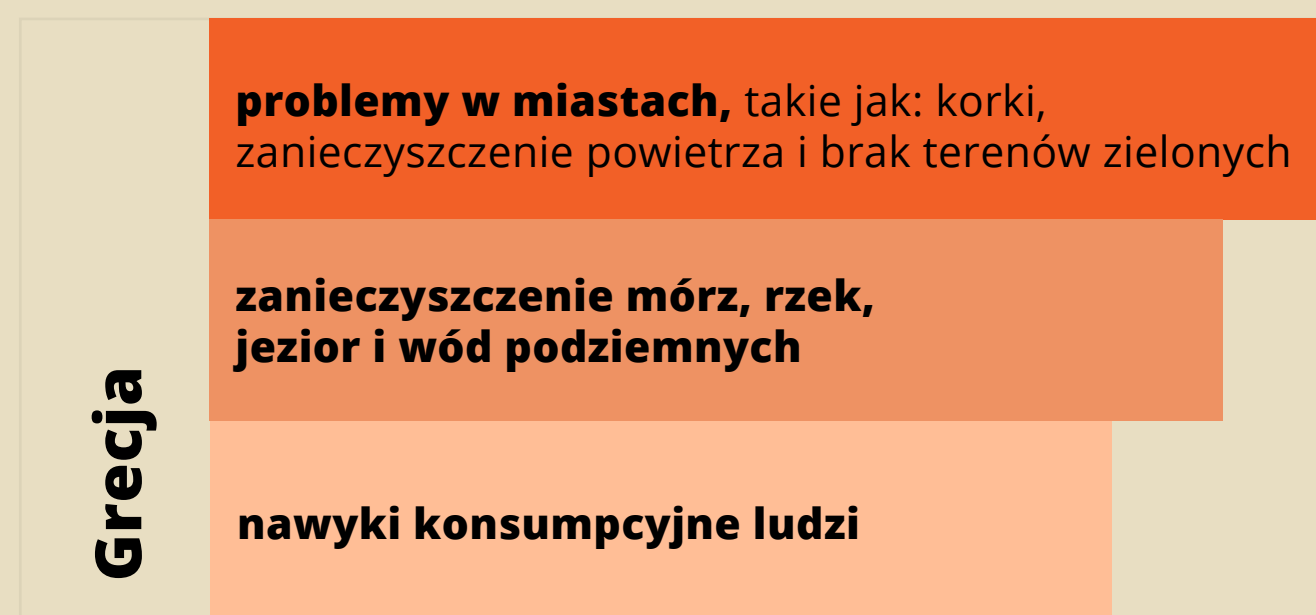
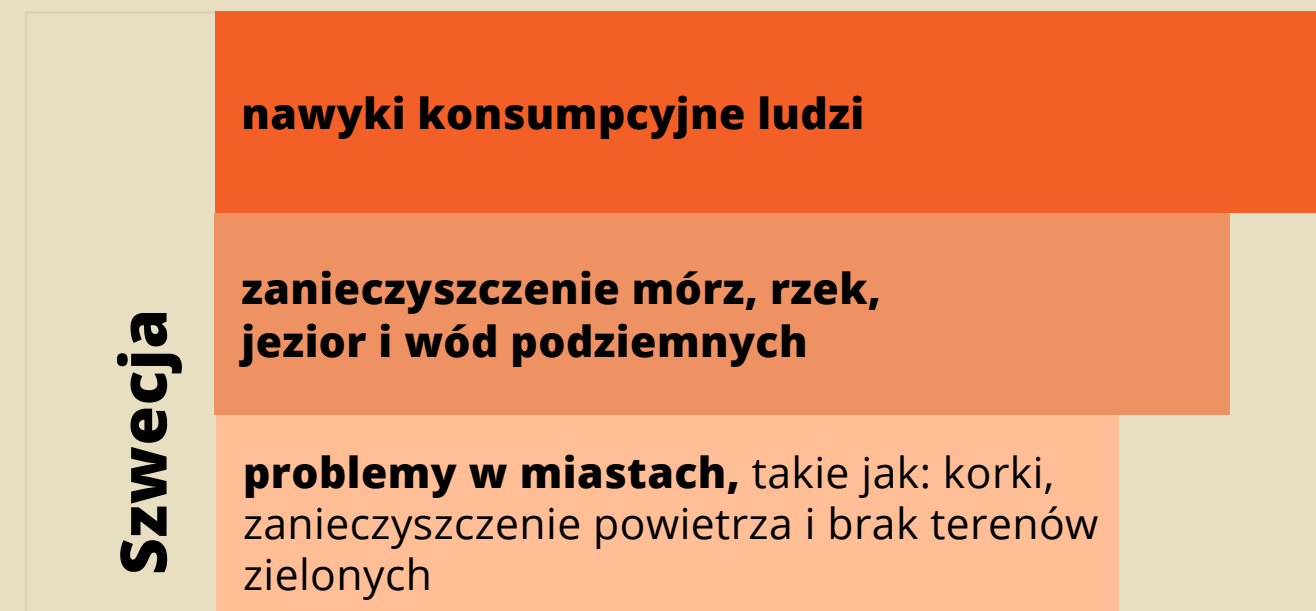
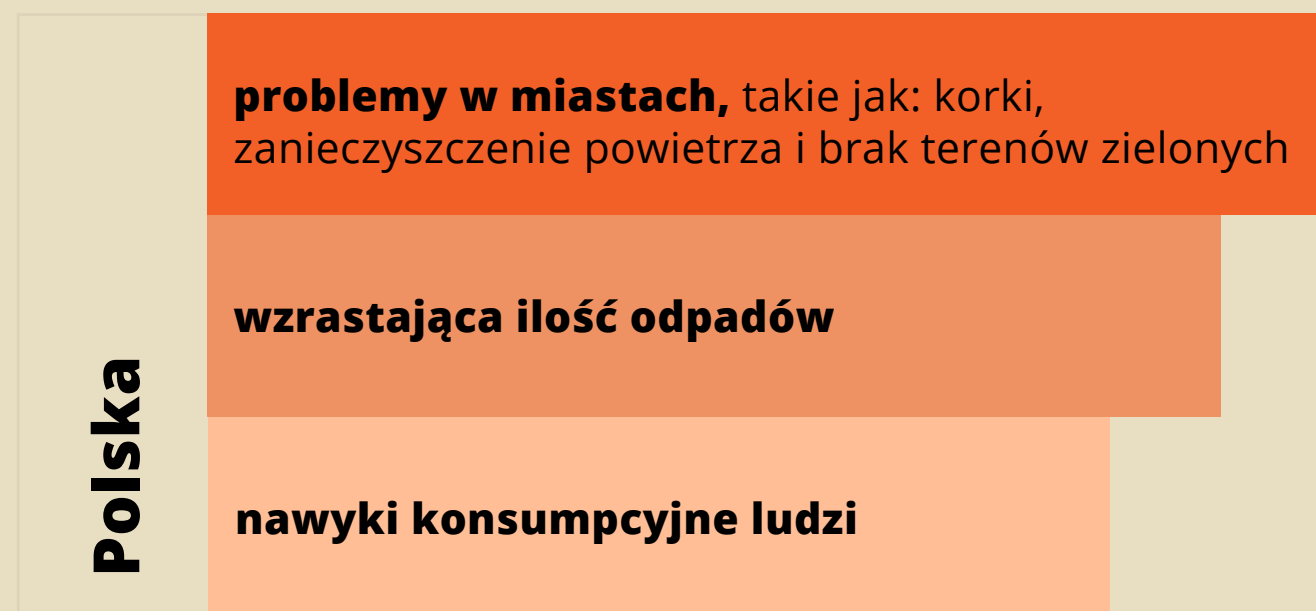
Analiza poinformowania nie jest równoznaczna z wiedzą o środowisku – jest to subiektywne odczucie, które często jest funkcją wykształcenia i wyznawanych wartości, a także zewnętrznych warunków (przypisanej roli mediów). Potrzeba informacji to pierwszy krok do zwiększania wiedzy na dany temat.

Najpowszechniejsze źródła informacji o kwestiach środowiskowych to: media społecznościowe oraz filmy dokumentalne i programy edukacyjne w radiu i telewizji. To wskazówka dla edukatorów, którzy mogą wykorzystać odpowiednie kanały komunikacyjne, aby lepiej docierać do swoich odbiorców.



Co wiemy?

O jakich problemach jesteście najlepiej poinformowani?



Respondenci z prawie wszystkich krajów przejmują się problemami związanymi z miastami. Procesy urbanizacyjne postępują na całym świecie, szacuje się, że do 2050 roku dojdzie do wzrostu liczby mieszkańców miast o ok. 68% (największy wzrost w krajach bogatszych). Wśród skutków rozwoju miast są m.in. zmniejszanie terenów zielonych, zwiększenie zanieczyszczeń powietrza oraz ilości odpadów.



4 Środowisko a nasze postawy, zachowania, dylematy

Działanie indywidualne przekłada się na zbiorowe.





Nasze codzienne wybory

Wybraliśmy szesnaście prośrodowiskowych zachowań i nawyków.

Zapytaliśmy o nie w badaniu. Na pytanie, jak często w ciągu ostatniego miesiąca zachowali się w dany sposób, respondenci mogli odpowiedzieć: nigdy, czasami, średnio często, często, zawsze.

Konsumpcja



Kupowanie żywności
produkowanej lokalnie



Kupowanie żywności
ekologicznej



Wybór produktu
wegetariańskiego zamiast
produktu mięsnego



Zachowanie resztek
jedzenia na później



Kupowanie takiej ilości
jedzenia, żeby nic się nie
zmarowało

Oszczędzanie zasobów



Zakręcanie kranu
z wodą podczas
mycia zębów



Branie prysznica
zamiast kąpeli



Wyłączanie grzejnika
/ klimatyzacji przy
wyjściu z pokoju



Wyłączanie światła, gdy
nikogo nie ma w pokoju

Transport



Poruszanie się pieszo,
rowerem lub transportem
publicznym zamiast
jazdy samochodem



Sposób jazdy
oszczędzający paliwo

Odpady



Segregacja śmieci
i ich recykling



Recykling urządzeń
elektronicznych

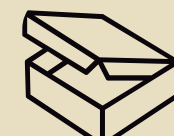
Opakowania



Ponowne wykorzystanie
pustych butelek, słoików,
plastikowych toreb, kartonowych
pudełek i papieru



Zabranie własnej torby
na zakupy



Kupowanie produktów
z jak najmniejszą ilością
opakowania



Nasze codzienne wybory

5 najczęściej deklarowanych zachowań prośrodowiskowych*

Zakręcanie kranu z wodą podczas mycia zębów

Zabranie własnej torby na zakupy

Wyłączanie światła, gdy nikogo nie ma w pokoju

Segregacja śmieci i ich recykling

Branie prysznicza zamiast kąpieli

5 najrzadziej deklarowanych zachowań prośrodowiskowych*

Wybór produktu wegetariańskiego zamiast produktu mięsnego

Kupowanie żywności ekologicznej

Kupowanie żywności produkowanej lokalnie

Kupowanie produktów z jak najmniejszą ilością opakowania

Recykling urządzeń elektronicznych

* dane zbiorcze ze wszystkich 5 badanych krajów

Zaskakujące, ale mimo dużych różnic między krajami lista najczęściej i najrzadziej deklarowanych zachowań jest bardzo podobna.

Wiadomo: zmiany przyzwyczajeń są bardzo trudne, dlatego szczególnie ciekawe jest to, czego nie robimy. Okazuje się, że badanym najtrudniej zmienić nawyki konsumpcyjne w zakresie żywienia (rezygnacja z mięsa), kupowania produktów ekologicznych (czy za drogie?) i lokalnych (brak dostępności?). To wymaga dalszej eksploracji i z pewnością może dać nam wskazówki dla celów edukacyjnych.



Nasze dylematy 1/2



czy



//

Samochód. Jakbym miała pod domem transport i pod pracę, to wtedy transport. Ale wybieram samochód, bo jest szybciej, wychodzę z pracy i muszę do szkoły i przedszkola, a tu pada deszcz.

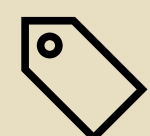


czy



//

Jestem bliżej mięsnego, samo mięso nie jest zdrowe, ale jestem blisko, bo kwestia wychowania, tak było. Ja lubię mięso, co tu ukrywać.



czy



//

Mam syna 15 lat, lubi markowe House, Nike, on z ciuchlandu nic nie weźmie, a córka 20 lat często chodzi do second handów, ja też nie mam nic przeciwko kupowaniu po kimś, kupuję też używane, to względy finansowe, nie na wszystko nas stać.





Nasze dylematy 2/2



czy



//

Zdecydowanie prysznic. Ja mam prysznic zamontowany, ale przydałaby się wanna do leżenia i relaksu, ot by się przydało, żałuję i tęsknię za wanną.



czy



//

Ja uwielbiam bazarek, po jajka specjalnie wiejskie jeździmy, mam ulubione produkty od lokalnych dostawców, wspieram pietruszkę i rzodkiewkę, ale jak jest banan 2.99 w Aldi to biorę ile wlezie, bo drożyzna straszna.



czy



//

Segregujemy, nawet zwykłe śmieci, to nie zabiera tak dużo czasu i kupę rzeczy bez większego problemu można podzielić.

Jak pokazują wyniki, część zachowań prośrodowiskowych jest już oswojona i weszła nam w nawyk, ale większość z naszej szesnastki wybranych zachowań to wciąż trudne dylematy: samochodem dotrę przecież szybciej, lubię mięso, w supermarkecie są niższe ceny. Kupuję produkty lokalne („wspieram pietruszkę i rzodkiewkę”), ale nie potrafię zrezygnować z warzyw i owoców sprowadzanych z zagranicy.





5 Na co jesteśmy gotowi, by chronić środowisko?

*Można być eko,
ale nie kosztem siebie samego.*





Orientacje

Rozróżniamy kilka orientacji na wartości w kontekście środowiska, w tym między innymi:

- 1.** Wartości egoistyczne, kiedy zachowania prośrodowiskowe analizujemy pod kątem własnych indywidualnych kosztów i korzyści.
- 2.** Wartości altruistyczne, kiedy zachowania prośrodowiskowe analizujemy w odniesieniu do kosztów i korzyści dla innych ludzi, w tym przyszłych pokoleń.
- 3.** Wartości biosferyczne, kiedy skupiamy się na dobrostanie wszystkich żyjących istot, a istotne są dla nas następujące kwestie (skala Stern et al, 1995):
 - ochrona środowiska,
 - szacunek wobec natury,
 - poczucie powiązania z naturą.

Nasze badania potwierdzają, że ludzie o biosferycznej orientacji są bardziej skłonni do zachowań prośrodowiskowych niż ci, dla których ważniejsze są własne korzyści.





Kiedy wykazujemy postawy prośrodowiskowe?

”



Gdyby mi ktoś kazał do tego dopłacać – to jest dla mnie granica.

”



Zaczyna być problem, gdy dbanie o ekologię wymusza dużo czasu dla nas, jeśli poświęcamy czas i nic z tego nie mamy. Jeśli zaburza nam to codzienną rutynę.

”



Ja zacznę od oszczędzania wody, czy niezostawianie pozapalanych świateł, postaram się chodzić z listą na zakupy (nie brać niepotrzebnych rzeczy) – ale zrezygnować z auta to za dużo dla mnie.

Osoby z grup fokusowych wskazywały, że starają się nie szkodzić przyrodzie w swoim otoczeniu, ale też mają przyzwyczajenia, z których trudno im zrezygnować. Pozytywne jest to, że uczestnicy badań z Polski zaczynają myśleć o dylematach dotyczących ochrony środowiska, mówią także o „dobrych” przyzwyczajeniach, takich jak: segregacja śmieci, akcje sprzątania świata, własne siatki na zakupy, jazda rowerem. Te zachowania miałyby niejako kompensować szkody środowiskowe dokonywane przez złe nawyki, których badani nie są w stanie wyeliminować.



Kiedy wykazujemy postawy prośrodowiskowe?



Nasze badanie jakościowe w Polsce pokazuje, że postawy prośrodowiskowe najchętniej wykazujemy wtedy, kiedy:

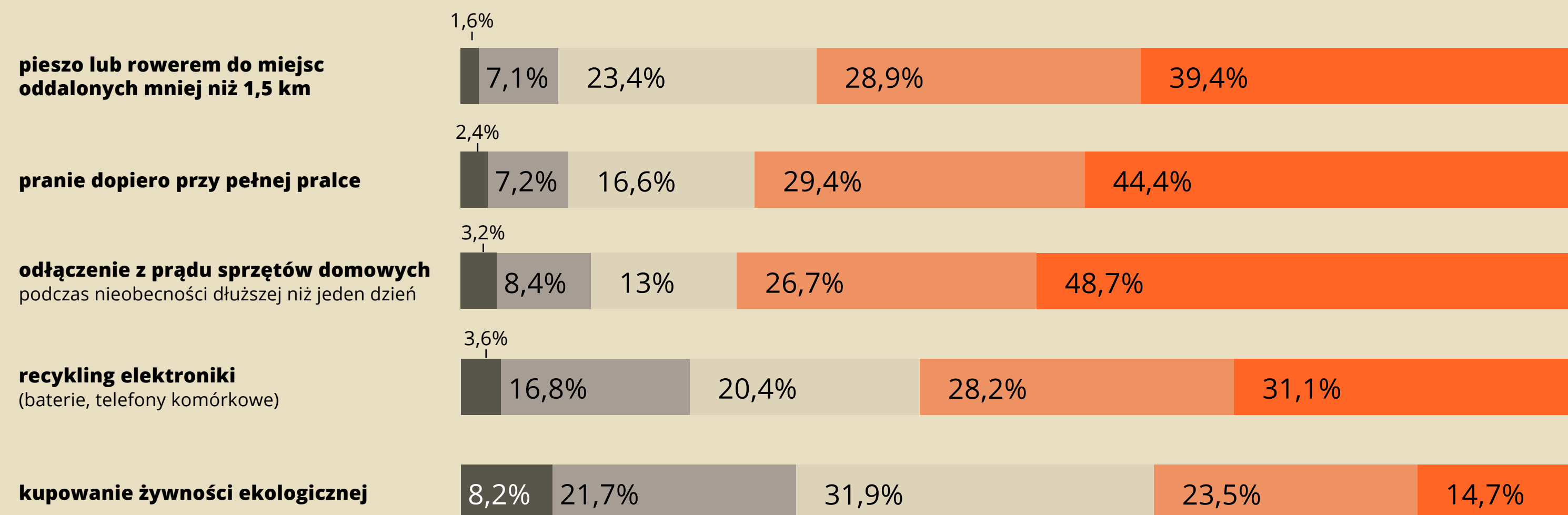
- są bardzo proste do wdrożenia
np. recykling baterii,
- stoi za nimi dodatkowa korzyść
np. oszczędność pieniędzy,
- możliwa jest kompensacja straty
np. wprawdzie nie lecę samolotem
za granicę, ale Polska to też piękny kraj.

Wiemy, co byłoby środowiskowo słuszne, ale nie podejmujemy działań proekologicznych, bo wymagają od nas więcej wysiłku, czasu lub pieniędzy.

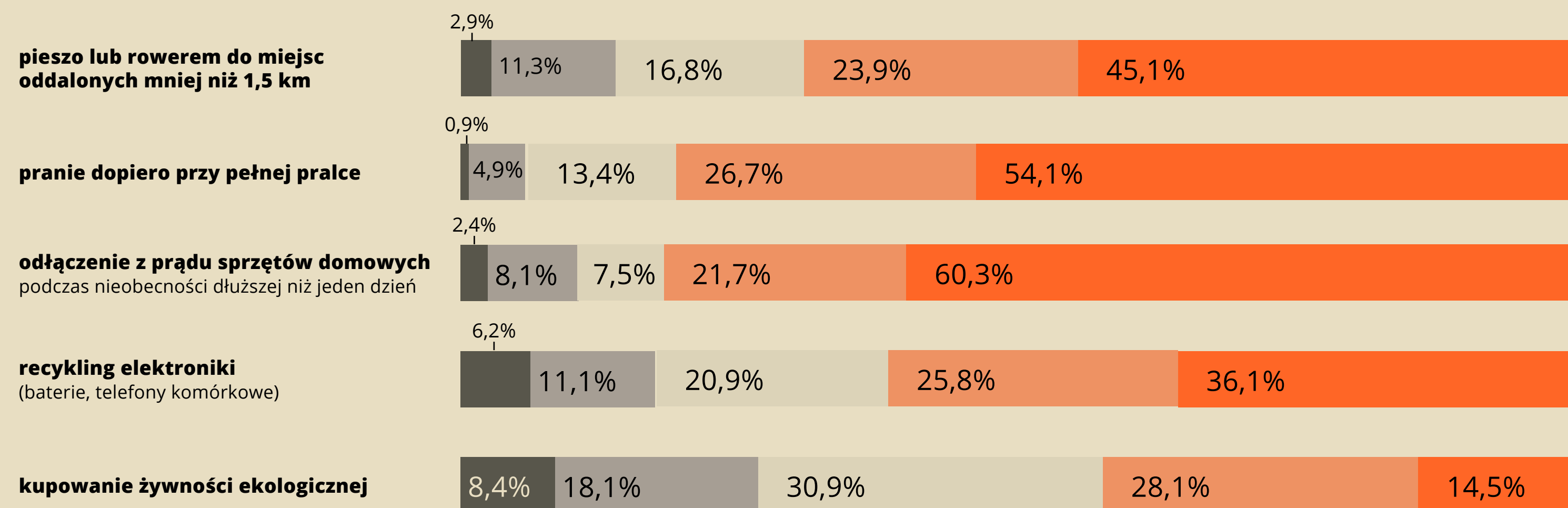


Główne bariery dla postaw prośrodowiskowych kobiet i mężczyzn: wygoda, czas i koszty

Mężczyźni



Kobiety



bardzo trudne

bardzo łatwe

*wyniki dla Polski

Widać wyraźną tendencję, że kobiety częściej uznają wiele zachowań za łatwe.

Najłatwiejsze i dla kobiet, i dla mężczyzn: odłączenie z prądu sprzętów domowych oraz pranie dopiero przy pełnej pralce.

Najtrudniejsze: kupowanie żywności ekologicznej. Co jest zastanawiające i być może typowe właśnie dla Polski: przekonanie, że produkty ekologiczne są trudniej dostępne (miejsce, cena).



6 Aktywizm prośrodowiskowy na co dzień w Polsce

*Bardzo dużo musimy
zmienić jako ludzkość.*

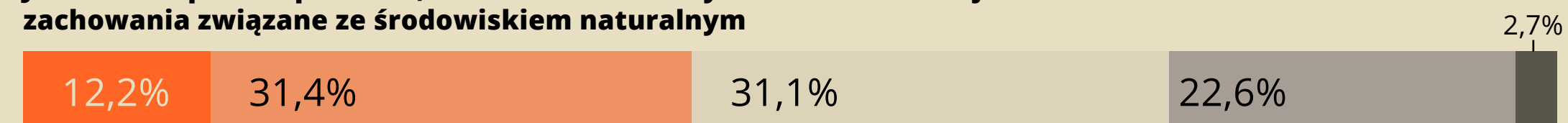




Mój wpływ na stan środowiska 1/2

Mężczyźni

Jest bardzo prawdopodobne, że wielu ludzi rzeczywiście zmieni swoje zachowania związane ze środowiskiem naturalnym



Gdybym postępował bardziej proekologicznie, byłoby to korzystne dla środowiska naturalnego

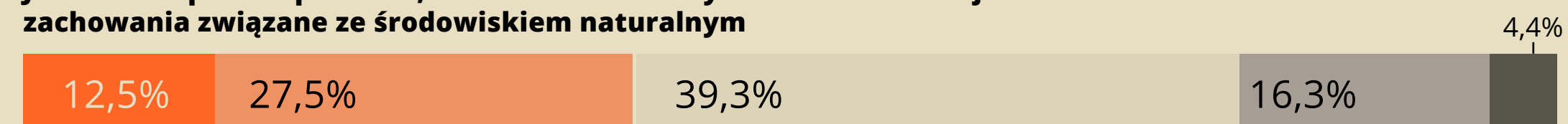


Mógłbym postępować bardziej prośrodowiskowo niż robię to teraz



Kobiety

Jest bardzo prawdopodobne, że wielu ludzi rzeczywiście zmieni swoje zachowania związane ze środowiskiem naturalnym



Gdybym postępowała bardziej proekologicznie, byłoby to korzystne dla środowiska naturalnego



Mogłabym postępować bardziej prośrodowiskowo niż robię to teraz



zdecydowanie się zgadzam

zdecydowanie się nie zgadzam

*wyniki dla Polski

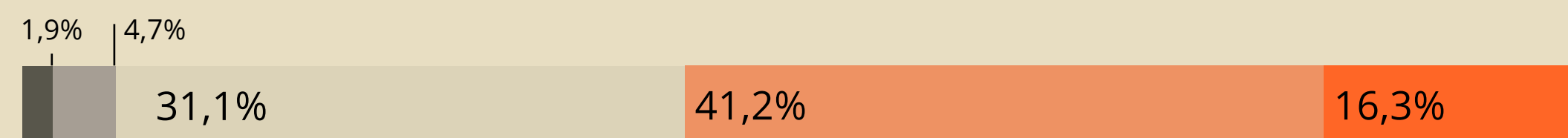




Mój wpływ na stan środowiska 2/2

W jakiej mierze czujesz osobistą odpowiedzialność za zmianę swoich zachowań negatywnie wpływających na środowisko naturalne?

Mężczyźni



Kobiety



w ogóle nie czuję odpowiedzialności

bardzo mocno czuję odpowiedzialność

*wyniki dla Polski

Jesteśmy świadomi, że zmiany naszych zachowań i nawyków są niezbędne do poprawy stanu środowiska naturalnego. Badania potwierdzają, że szczególnie kobiety czują osobistą odpowiedzialność i działają prośrodowiskowo (szczególnie w sferze prywatnej). Jednocześnie zdajemy sobie sprawę z tego, że każda i każdy z nas powinien i może robić więcej.



Moje działania prośrodowiskowe w ostatnim czasie to...

Podpisanie petycji

43,26% 56,74%

Udział w pracach grupy aktywistów, organizacji lub stowarzyszenia

18,02% 81,98%

Publikacja lub udostępnienie w internecie (mail, blog, FB, Twitter) informacji o tematyce politycznej

39,16% 60,84%

Nawiązanie kontaktu z politykiem, przedstawicielem władz centralnych lub lokalnych

15,82% 84,18%

Finansowe wsparcie dla prośrodowiskowej organizacji pozarządowej

27,23% 72,77%

Udział w legalnej demonstracji

14,4% 85,6%

Bojkot konkretnych produktów

25,72% 74,28%

■ tak ■ nie *wyniki dla Polski



W kwestiach prośrodowiskowych każdy z nas powinien i może zrobić coś więcej. A co robi? Wyniki badań w Polsce pokazują naszą bierność i niski stopień zaangażowania Polaków w sprawy publiczne i obywatelskie: nie działamy w organizacjach, stowarzyszeniach czy grupach nieformalnych, nie wspieramy proekologicznych organizacji. Nie wywieramy presji na polityków. Ten brak sprawstwa obywatelskiego w tej grupie wiekowej (18–45 lat) nie napawa optymizmem.



Kto robi najwięcej dla środowiska?

Tak respondenci w Polsce ocenili poziom zaangażowania władz, instytucji i organizacji w kwestie ochrony środowiska:



Najbardziej doceniamy działalność organizacji pozarządowych, instytucji unijnych i lokalnych społeczności, nisko oceniamy zaangażowanie władz i biznesu. Ponad 50% badanych wskazało, że biznes i władze centralne za mało angażują się na rzecz ochrony środowiska. Uważamy jednocześnie, że duże znaczenie mają regulacje prawne, które wymuszają prośrodowiskowe zmiany – tu kluczowa jest rola rządzących.

Uważamy, że jako jednostki wpływamy jedynie na nasze najbliższe otoczenie: segregując śmieci, zmniejszając zużycie wody, ograniczając plastik. Ratujemy się wiarą w efekt kuli śnieżnej: jeśli każdy będzie działał, to sytuacja się poprawi.



7 Co możemy (z)robić?





Co możemy (z)robić?

Wiemy, że środowisko naturalne jest zdegradowane. Jesteśmy przekonani, że grozi nam globalna katastrofa ekologiczna. Mamy świadomość, że to nasza wina. Rozumiemy, że jesteśmy odpowiedzialni za przyszłość planety.



Dociera do nas coraz więcej informacji, mamy ułatwiony dostęp do wiedzy na temat zachowań korzystnych i niekorzystnych dla środowiska. Jednocześnie wprowadzamy w życie tylko te, które nie kosztują nas zbyt dużo energii, czasu czy pieniędzy. Nie jesteśmy gotowi zrezygnować z własnego komfortu. Jak powiedział jeden z badanych: „można być eko, ale nie kosztem siebie samego”.



Polacy nie są aktywistami: na rzecz środowiska robimy niewiele. Podpisujemy petycje, publikujemy zaangażowane treści w internecie, wspieramy finansowe organizacje pozarządowe działające na rzecz ratowania środowiska naturalnego, ale nie wywieramy silnej presji na rządzących, którzy mogliby wprowadzić ważne regulacje prawne.

Pojawiają się pytania:

1. Co wpływa na naszą postawę wobec środowiska?
Miejsce, w którym żyjemy? Moda? Wyznawane wartości?
2. Co może zmienić nasze nawyki na bardziej prośrodowiskowe?
3. Jak skutecznie edukować o prośrodowiskowych zachowaniach?
Skąd się uczyć o środowisku?
4. Czy aktywizm jest efektywny? Czy ma sens?

Na te pytania odpowiadamy w ramach kolejnych badań i weryfikacji hipotez. Ciąg dalszy nastąpi.



Próba badanych

Badanie było realizowane techniką CAWI na próbie osób 18–45 lat (N = 2502) w Grecji, Polsce, Portugalii, Szwecji i Wielkiej Brytanii. Próba odzwierciedlała strukturę populacji ze względu na płeć, wiek i miejsce zamieszkania.

Liczba badanych

- Grecja: 500
- Polska: 500
- Portugalia: 501
- Szwecja: 501
- Wielka Brytania: 500

Wiek

	Grecja	Polska	Portugalia	Szwecja	Wielka Brytania
18–25	23%	21%	24%	29%	28%
26–35	37%	37%	37%	34%	34%
36–45	40%	42%	39%	37%	37%

Płeć

	Grecja	Polska	Portugalia	Szwecja	Wielka Brytania
mężczyźni	51%	51%	49%	51%	50%
kobiety	49%	49%	51%	49%	50%

Wykształcenie

	Grecja	Polska	Portugalia	Szwecja	Wielka Brytania
podstawowe	1%	1,8%	2,5%	7,2%	0,8%
średnie	20,3%	19,9%	25,9%	41,9%	29,3%
techniczne zawodowe	17,1%	16,1%	17,4%	15,7%	22,4%
wyższe (licencjat, magisterium)	58,5%	60,5%	51,6%	32,7%	44,3%
tytuł doktora i wyższy	3%	1,8%	2,6%	2,6%	3,2%

Miejsce zamieszkania

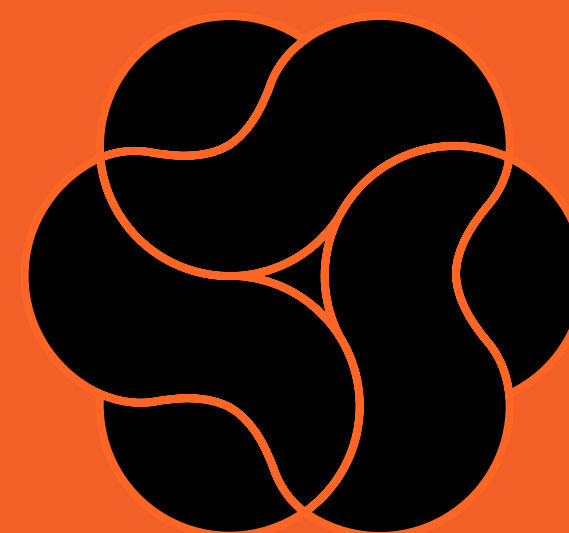
	Grecja	Polska	Portugalia	Szwecja	Wielka Brytania
gospodarstwo rolne lub dom na wsi	0,8%	0,2%	3,5%	2,4%	1,6%
wieś	6,6%	17,0%	6,4%	11,3%	14,5%
małe miasto	17,7%	28,7%	44,4%	28,7%	39,2%
przedmieścia dużego miasta	12,3%	7,2%	16,8%	19,5%	20,4%
duże miasto	62,7%	46,9%	29,0%	38,1%	24,3%

Podsumowanie badań ilościowych można znaleźć na stronie projektu: <https://passion.civitas.edu.pl/>
Sekcja „DZIAŁANIA” > „BADANIA SPOŁECZNE”



8

O PROJEKCIE PASSION



PASSION
Partnership for
sustainable development
and social innovation

Projekt finansowany przez Narodową
Agencję Wymiany Akademickiej w ramach
programu Akademickie Partnerstwa
Międzynarodowe na podstawie decyzji
nr PPI/APM/2019/1/00096/DEC/01.

NAWA NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Collegium
Civitas 25
YEARS


ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
AGRICULTURAL UNIVERSITY OF ATHENS

U. PORTO
FC FACULDADE DE CIÊNCIAS
UNIVERSIDADE DO PORTO

 **UNIVERSITY
OF ICELAND**


SLU

UoN University of
Northampton
Institute for Social
Innovation and Impact



Projekt PASSION to międzynarodowe partnerstwo akademickie dla zrównoważonego rozwoju (ZR) i innowacji społecznych (IS), a jego cele to:

- wymiana wiedzy i międzynarodowych doświadczeń akademickich z zakresu edukacji dla ZR i IS,
- międzynarodowe badania porównawcze uwzględniające potrzeby generacyjne pokoleń X-Y-Z w obszarze ZR i IS,
- wypracowanie profili kompetencyjnych potencjalnych liderów zmian w obszarze ZR i IS,
- tworzenie nowych i rozwój istniejących metod oraz narzędzi dydaktycznych z uwzględnieniem wyników badań.

DZIAŁANIA

Działania zespołu nauczycieli akademickich zaangażowanych w projekt PASSION obejmują trzy obszary:

- 1. Nauczanie oparte na studiach przypadków**, które koncentruje się na studentach i wzmacnia ich zdolność do samodzielnego uczenia się, wykorzystując wcześniej zdobytą umiejętność rozwiązywania problemów. Nauka odbywa się w oparciu o analizę prawdziwych przypadków lub doświadczeń studentów z ich codziennego życia.
- 2. Badania społeczne** – międzynarodowa grupa specjalistów z różnych dziedzin prowadziła porównawcze badania naukowe dotyczące zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych. Celem badań przeprowadzonych w 5 krajach: Grecji, Polsce, Portugalii, Szwecji i Wielkiej Brytanii było zdiagnozowanie i porównanie proekologicznych zachowań i proekologicznej innowacyjności pokoleń X-Y-Z w tych krajach.
- 3. Nową specjalizację „Liderzy zmian”** – „Liderzy Zmian – Menedżer Zrównoważonego Rozwoju” to nowa specjalizacja przeznaczona dla studentów studiów pierwszego stopnia z zakresu zarządzania. Jej celem jest kształcenie przyszłych liderów w obszarze zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.



Katarzyna Iwińska - redaktorka raportu i koordynatorka projektu
Jacek Bieliński - opracowanie analiz

Autorzy:

Katarzyna Iwińska
Magdalena Kraszewska
Jacek Bieliński
Institute of Sociology, Collegium Civitas

Joana Maria Ferreira da Silva
Clara Vasconcelos
Faculty of Sciences, University of Porto

Marine Elbakidze
Grzegorz Mikusiński
Swedish University of Agricultural Sciences

Richard Hazenberg
University of Northampton

Alex Koutsouris
Ioanna Skaltsa
Agricultural University of Athens

Skład i ilustracje: Wacław Marat-Głód

W kolażach wykorzystano zdjęcia z baz: fortepan.hu, unsplash.com

Strona projektu: passion.civitas.edu.pl

Licencja: CC BY-SA 4.0

Zezwala się na korzystanie z publikacji na licencji Creative Commons: Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0) – pod warunkiem zachowania niniejszej informacji licencyjnej i wskazania Katarzyny Iwińskiej (red.) oraz Collegium Civitas jako właścicieli praw do tekstu. Tekst licencji dostępny na stronie internetowej: creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.pl

